

UCHWAŁA NR LXV/613/2024
RADY GMINY CZARNA
z dnia 26 stycznia 2024 roku

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Czarna na lata 2024-2026**

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 40 ze zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz.1249 ze zm.)

Rada Gminy Czarna uchwala co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Czarna na lata 2024-2026”, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Czarna.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCA
Rady Gminy

mgr Aneta Feret

Załącznik do uchwały
Nr LXV/613/2024
Rady Gminy Czarna
z dnia 26 stycznia 2024 roku

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY DOMOWEJ
i OCHRONY OSÓB
DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY
DOMOWEJ
W GMINIE CZARNA
NA LATA 2024-2026**

Spis treści

Wstęp.....	3
1. Przemoc domowa – podstawy teoretyczne	4
2. Diagnoza problematyki związanej ze zjawiskiem przemocy	9
3. Zasady postępowania przedstawicieli służb i instytucji w sytuacjach, związanych z przemocą domową.....	17
4. Założenia Gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej w gminie Czarna..	20
5. Analiza SWOT	20
6. Wnioski i rekomendacje.....	24
7. Odbiorcy programu	25
8. Cele programu.....	26
9. Szczegółowy opis programu - zadania i sposób realizacji poszczególnych celów.....	27
10. Realizatorzy programu	31
11. Źródła finansowania.....	31
12. Monitoring i ewaluacja.....	31
Podsumowanie.....	33

Wstęp

Opracowanie i realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na szczeblu Samorządu Gminy zwanego dalej Programem jest zadaniem wynikającym z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Program stanowi kontynuację działań podejmowanych przez Samorząd Gminy w ramach minionego okresu programowego.

Przemoc domowa stanowi jeden z najpoważniejszych problemów współczesnych państw na całym świecie. Przeciwdziałanie temu zjawisku powinno zajmować zatem priorytetowe miejsce wśród zadań organów państwa.

Najważniejszym dokumentem w ustawodawstwie polskim, dotyczącym powyższych kwestii jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.). Rozdział drugi poświęcony „Wolnościom, Prawom i Obowiązkom Człowieka i Obywatela” reguluje zasady zapewniające każdemu nietykalność osobistą i cielesną oraz stawia na ich straży władze publiczne. Konstytucja przyznaje każdemu prawo żądania od organów władzy publicznej szczególnej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

Szczegółową wagę, jaką państwo polskie przykładą do zwalczania zjawiska przemocy domowej demonstruje ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Określa ona m.in. zadania organów państwa w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Opracowanie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 – 2026 jest wypełnieniem zapisu art. 6 ust. 2 ww. Ustawy:

Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

- 1) **opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej**
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową
- 3) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2026 został opracowany w oparciu o aktualnie obowiązujące akty prawne, jest spójny z ustawodawstwem krajowym oraz strategicznymi dokumentami obowiązującymi w województwie podkarpackim, powiecie dębickim i gminie Czarna, w tym ze Strategią Gminy Czarna.

Celem głównym Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2026 jest zwiększenie skuteczności działań podejmowanych w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w gminie Czarna. Program określa też cele szczegółowe, którym przypisano odpowiednie zadania mające doprowadzić do realizacji przyjętych założeń.

W części opisowej Programu zawarte zostały podstawowe informacje na temat zjawiska przemocy domowej oraz jego definicja. W dalszej części Programu przedstawiona też została analiza danych zastanych na temat zjawiska przemocy domowej.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej ma charakter długofalowy, obejmuje lata 2024-2026. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej ujęte w nim działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

Podstawy prawne :

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r.,nr 78, poz.483 z późn.zm.)
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.)
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.)
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz.165 ze zm.)

1. Przemoc domowa – podstawy teoretyczne

Precyzyjna definicja przemocy określona została w ustawie z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej w art. 2.1. *Ilekcroć w ustawie jest mowa o przemocy domowej – należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę, ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej, istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.*

Jedna z najczęściej używanych definicji, określających zjawisko przemocy w rodzinie mówi, iż *przemoc to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie lub zaniechanie skierowane ku członkowi rodziny, powodujące szkody i cierpienie oraz naruszające godność i prawa jednostki*¹ Definicja ta zawiera cztery podstawowe kryteria, na podstawie których, najczęściej, rozpoznaje się przemoc domową – są to:

- **Intencjonalność** – działania sprawcy są celowe i zmierzone, ukierunkowane najczęściej na zdobywanie kontroli nad drugim człowiekiem, czy też wymuszenie bezwzględnego posłuszeństwa;

---

¹ K. Michalska, D. Jaszczak – Kuźmińska, Przemoc w rodzinie, PARPA, Warszawa 2009, s. 5

- **Dysproporcja sił** – brak równowagi sił w rodzinie – jedna osoba jest zdecydowanie silniejsza od pozostałych osób i mając tego świadomość wykorzystuje swoją przewagę;
- **Naruszenie godności i praw** – osoba stosująca przemoc narusza godność innych osób np.: deprecjonowanie, poniżanie, wyśmiewanie, ośmieszanie;
- **Powodowanie cierpienia i szkód** – osoby dotknięte przemocą doznają bardzo bolesnych szkód psychicznych i fizycznych.

Przemoc przyjmuje różne formy, jak np.: psychiczna, słowna, fizyczna, materialna, seksualna czy zaniedbanie. Formy przemocy często występują łącznie, objawiając się w różnych postaciach i konfiguracjach

- **Przemoc fizyczna** – zamierzone działanie człowieka, zwrócone przeciwko fizyczności członka jego rodziny, niosące ryzyko uszkodzenia ciała, to: popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielenie koniecznej pomocy itp.
- **Przemoc psychiczna** – wszystkie działania zmierzające do poniżenia ofiary, obrażania, zastraszenia, pozbawienia wiary we własne możliwości, szantaż emocjonalny, „zabawa” uczuciami członka rodziny, manipulacja, to: wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb, itp.
- **Przemoc seksualna** – zmuszanie ofiary do jakiegokolwiek formy aktywności seksualnej wbrew jej woli, tj.: wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych, itp.
- **Przemoc ekonomiczna** – kontrolowanie finansów, odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny, ograniczanie dostępu do wspólnych pieniędzy, zmuszanie do proszenia o pieniądze, uniemożliwianie dostępu do konta bankowego, itp.

- **Zaniedbanie** – stosują ją najczęściej osoby dorosłe wobec dzieci, a także członkowie rodziny wobec swoich starszych lub niepełnosprawnych najbliższych. Jest to niezaspokojenie ich podstawowych potrzeb emocjonalnych i fizycznych. O zaniedbaniu można mówić w przypadku odrzucenia emocjonalnego dziecka, braku zainteresowania jego rozwojem, sytuacją życiową, problemami, a także stanem zdrowia i higieną. Zaniedbanie to także niezaspokajanie potrzeb żywieniowych i związanych z ubiorem².

Przemoc domowa ma różne oblicza. Możemy ją podzielić na:

- **Przemoc gorąca** – charakteryzuje się agresją słowną i fizyczną, związana jest z odreagowywaniem emocji na osobach najbliższych.
- **Przemoc chłodna** – jest pozbawiona gwałtownych wybuchów, emocji, przypomina raczej realizację z góry zaplanowanego scenariusza, często stosowana w imię fałszywie pojmowanych „wyższych celów” np. konsekwentnego wychowywania dziecka³.

Przemoc może występować w formie czynnej lub biernej. Do czynnych form przemocy zalicza się zachowania typu: bicie, kopanie, zmuszanie do uwłaczających czynności itp. Natomiast bierna przemoc to różnego rodzaju zakazy, np.: zakaz mówienia, chodzenia, areszt domowy itp.

Przemocy dokonuje się najczęściej z zachowaniem pozorów dobrego wychowania, kultury, a nawet pewnych norm obowiązujących w określonym środowisku. Osoba stosująca przemoc realizuje wówczas pewien rodzaj scenariusza, w którym na drodze do jakiegoś celu niszczy czyjąś psychikę, wartości czy zasady postępowania. Pozory szlachetnych celów są pretekstem do dokonania inwazji w psychikę oraz sfery intymne członka rodziny, nakłaniając go do robienia rzeczy przynoszących mu ujmę, szkodę lub stratę. Chłodna przemoc jest bardzo trudna do wykrycia i określenia kiedy jej stosowanie przekracza granicę prawa. Szkody wyrządzone przez tę formę przemocy są często znacznie poważniejsze niż wyrządzone w napadzie złości, ponieważ często trwa ona całymi latami i wnika głęboko w psychikę ofiary, powodując poważne szkody natury zdrowotnej i psychologicznej.

Źródłem przemocy domowej może być wiele przyczyn. Najczęściej wymienia się pięć podstawowych źródeł, które często mogą współistnieć ze sobą i wzajemnie ze sobą korelować, są to:

- źródła biologiczne,
- źródła psychologiczne,
- czynniki środowiskowe,
- alkohol,
- zjawiska społeczne.

² Browne K., Herbert M., Zapobieganie przemocy w rodzinie, Warszawa 1999, s. 21.

³ Por. red. Jaszczak - Kuźmińska D., Michalska K. Przemoc w Rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych. Poradnik dla pracowników pierwszego kontaktu, MPiPS, Warszawa 2010, str.14.

Specjaliści zajmujący się zjawiskiem przemocy domowej zauważyli, a potwierdziły to osoby jej doznające, iż przemoc domowa najczęściej nie jest jednorazowym zdarzeniem. Najczęściej powtarza się w dość charakterystycznym schemacie, tzw. „cyklem przemocy”, opisanym przez dr Lenore Walkier. Wyszczególnione zostały następujące fazy cyklu przemocy: narastania napięcia, ostrej przemocy i miodowego miesiąca⁴.

Faza narastania napięcia – charakteryzuje się stopniowaniem przemocy sprawcy w stosunku do ofiary w coraz bardziej gwałtowny sposób. Ofiara stara się sprostać oczekiwaniom oprawcy i realizuje jego polecenia. Fazę tą wyraża:

- ciągle napięcie i poirytowanie partnera,
- nieustające awantury,
- wzmożona ilość substancji uzależniających (alkohol, narkotyki),
- prowokacje ze strony partnera,
- złe fizyczne i psychiczne samopoczucie ofiary.

Faza gwałtownej przemocy – charakteryzuje się brakiem kontroli u sprawcy nad własnymi emocjami. Wybuch drastycznych form przemocy spowodowany jest najczęściej mało istotnymi przyczynami, takim jak np.: niezamknięte drzwi, obiad podany w niewłaściwy sposób. Ofiara najczęściej pozostaje w stanie szoku, niezrozumienia, osłabienia, rezygnacji i przerażenia. Fazę charakteryzują:

- gwałtowność, ataki szału,
- używanie przemocy fizycznej,
- bezradność, ból, szok poszkodowanego,
- uczucie wstydu i przerażenia strony poszkodowanej.

Faza miodowego miesiąca – to faza diametralnej odmiany. Sprawca uświadamia sobie, że postąpił zbyt ostro. Zwykle spowodowane jest to ciężkimi obrażeniami u pokrzywdzonego. Chcąc się zrehabilitować dokonuje u siebie chwilowej zmiany. Najczęściej przeprosza, wykazuje żal i skruchę, przynosi prezenty. Pojawiają się również sformułowania w stylu: „to się już nigdy nie powtórzy”, „tak bardzo cię kocham”, „zapomnijmy o tym co już minęło”, „zaopiekuję się tobą”. Zaczyna więcej czasu spędzać z ofiarą, pokazując jak bardzo potrafi się o nią troszczyć. W tej fazie ofiara nabiera znowu sił i odwagi, zaczyna wierzyć w obietnice i prawdziwość zachowania sprawcy. Często nawet czuje się szczęśliwa i zapomina o wyrządzonej krzywdzie, przynajmniej do ponownego wystąpienia pierwszej fazy. Fazę miodowego miesiąca charakteryzują:

- żal i skrucha sprawcy, zapewnienia o zmianie na lepsze,
- poszukiwania uzasadnienia popełnionych czynów,
- diametralna zmiana sprawcy – kwiaty, czułości, rozmowy, zapewnienia o lepszej przyszłości.

Fazy te trwają nieraz po kilkanaście lat, ofiara pozostaje w swoistego rodzaju pułapce czasowej i emocjonalnej, przechodząc do fazy miodowego miesiąca zaczyna zapominać

---

⁴ K. Michalska, D. Jaszczak – Kuźmińska, Przemoc w rodzinie, PARPA, Warszawa 2009, s. 15 – 17

o dwóch poprzednich, czuje się znów ważna i kochana. Faza napięcia jednak powraca powtarzając cały cykl od początku⁵.

Przemoc jest zjawiskiem bardzo dramatycznym, złożonym i destrukcyjnym. Przejawom przemocy domowej towarzyszy niestety społeczne przekonanie o niecelowości ingerencji w wewnętrzne problemy rodziny. Stanowi to poważny problem, uniemożliwiający skuteczną pomoc ofiarom rodzinnej przemocy.

Stereotypy i mity o przemocy domowej

Mity i stereotypy to kulturowo, silne i często ponadczasowe przekonania gromadzące wiedzę i sposób rozumienia różnych wydarzeń danej społeczności. Wiele stereotypów i mitów funkcjonujących w polskiej kulturze sprzyja przemocy w rodzinie, poprzez usprawiedliwianie jej, postulowanie powstrzymywania się od reakcji osób z zewnątrz.

Mity o przemocy domowej:

- **Przemoc domowa to prywatna sprawa nikt nie powinien się wtrącać.** Przemoc, wykorzystywanie, bicie, krzywdzenie osób bliskich jest przestępstwem, tak samo groźnym i podlegającym karze jak przemoc wobec obcych. Fakt zawarcia małżeństwa czy mieszkanie pod jednym dachem nie stanowi okoliczności zezwalającej na przemoc ani nie znosi odpowiedzialności za popełnianie czynów karnych przez prawo.
- **Przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego.** Przemoc domowa występuje we wszystkich grupach społecznych, niezależnie od poziomu wykształcenia czy sytuacji materialnej.
- **Przemoc jest wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiar.** Przemoc to nie tylko działania pozostawiające siniaki, złamania czy oparzenia, to także poniżanie, obelgi, zmuszanie do określonych zachowań, groźenie, zastraszanie.
- **Jeśli ktoś jest bity to znaczy, że na to zasłużył.** Nikt nie zasługuje na bicie, krzywdzenie, maltretowanie bez względu na to co zrobił czy powiedział. Nikt nie ma prawa znęcać się, poniżać, bić innych.
- **Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych.** Przemoc domowa nie jest sprawą rodzinną, jest przestępstwem ściganym przez prawo. Policja jest powołana dla ochrony bezpieczeństwa osób, zapobiegania popełnianiu przestępstw i ścigania sprawców przestępstw bez względu na to czy ofiara należy do rodziny sprawcy czy nie.

---

⁵ H.D. Sasal, Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie, Wydawnictwo Edukacyjne PARPA, Warszawa 2005, s. 29-30.

- **Ofiary przemocy domowej akceptują przemoc.**
Ofiary przemocy domowej zawsze próbują się bronić, ich działania są jednak mało skuteczne. Wypróbowują różne, często nieracjonalne strategie obronne, które w konsekwencji powodują nasilenie przemocy.
- **To był jednorazowy incydent, który się nie powtórzy.** Przemoc domowa rzadko jest jednorazowym incydem. Jeżeli nie zostaną podjęte stanowcze działania wobec sprawcy – przemoc się powtórzy. Policja zwykle jest wzywana w ekstremalnych sytuacjach, gdy przemoc ma już długą historię.
- **Gdyby naprawdę ofiara cierpiała odeszłaby od sprawcy.**
Ofiary naprawdę cierpią, nikt nie lubi być bitym i poniżanym. To, że ofiary nie odchodzą od sprawcy wynika zwykle z ich zależności od sprawcy, z trudności mieszkaniowych, z przekonań odnośnie małżeństwa, z nacisków jakim są poddawane ofiary ze strony sprawcy, a także rodziny, kolegów, sąsiadów.
- **Przyczyną przemocy domowej jest alkohol.**
Nawet uzależnienie od alkoholu nie zwalnia od odpowiedzialności za czyny dokonywane pod jego wpływem. Alkohol jedynie ułatwia stosowanie przemocy, sprawcy często piją po to, by znęcać się i bić swoich bliskich, a stanem nietrzeźwości próbują usprawiedliwiać swoje zachowania, by uniknąć odpowiedzialności.
- **Gwałt w małżeństwie nie istnieje.**
Gwałtem jest doprowadzenie innej osoby do poddania się czynowi nierządnemu lub do wykonania takiego czynu, stosując przemoc, groźbę bezprawną lub podstęp (patrz art. 168 k.k.) i nigdzie nie jest napisane, że nie dotyczy to osób bliskich napastnika. Każdy ma prawo do decydowania o swoim życiu intymnym, akt ślubu nie odbiera tego prawa.
- **Osoby używające przemocy muszą być chore psychicznie.**
Nie ma bezpośredniego związku między przemocą a chorobą psychiczną. Przemoc jest demonstracją siły i chęcią przejęcia całkowitej kontroli i władzy nad drugą osobą⁶.

2. Diagnoza problematyki związanej ze zjawiskiem przemocy

Gmina wiejska Czarna położona jest w powiecie dębickim na zachodzie województwa podkarpackiego. Siedziba władz samorządowych znajduje się w miejscowości Czarna, a cała Gmina składa się z 14 miejscowości: Borowa, Chotowa, Głowaczowa, Golemki, Grabiny,

---

⁶ http://www.parpa.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=78&Itemid=11.

Jażwiny, Podlesie, Przeroty Bór, Przyborów, Róża, Stara Jastrząbka, Stary Jawornik, Żdżary i Czarna. Gmina Czarna zajmuje powierzchnię 148 km², z czego około 37% zajmuje powierzchnia leśna. Gmina ma charakter rolniczy.

W 2022 roku w gminie Czarna stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 168 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 12,62 przestępstw. Jest to wartość porównywalna do wartości dla województwa podkarpackiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy Czarna najczęściej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym (źródło: GUS, 2022).

Na terenie gminy Czarna istnieje wiele rodzin wymagających wsparcia, o czym świadczą dane przedstawione w poniższych tabelach:

Tabela 1 Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2020-2022

	2020	2021	2022
Liczba rodzin	343	294	293
Liczba osób w rodzinach	1099	869	882

Źródło : opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Tabela 2 Przyczyny ubiegania się o pomoc

Powód trudnej sytuacji życiowej	2020	2021	2022
Ubóstwo	206	166	176
Bezdomność	12	11	13
Bezrobocie	85	81	77
Niepełnosprawność	109	111	111
Długotrwała lub ciężka choroba	121	97	101
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	11	7	20
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, w tym:	111	102	86
Rodziny niepełne	36	25	24
Rodziny wielodzietne	72	57	61
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	3	3	4
Przemoc w rodzinie	2	4	4
Alkoholizm lub narkomania	8	3	4
Zdarzenie losowe, sytuacja kryzysowa	5	3	0

Źródło : opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Zjawisko przemocy w rodzinie stanowi, według danych pozyskanych z ośrodka pomocy społecznej około 0,46 % problemów jakie odnotowano w latach 2020-2022. W latach 2020-2022 odnotowano spadek z 0,92 % do 0,46% odsetka rodzin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej z uwagi na przemoc w rodzinie.

W przeważającej części Niebieskie Karty zakładane są przez funkcjonariuszy Policji, ma to związek bezpośrednio z podejmowanymi interwencjami w miejscu zamieszkania. Liczba niebieskich kart, które wpłynęły do Zespołu Interdyscyplinarnego w ostatnich latach przedstawia poniższa tabela:

Tabela 3 Liczba niebieskich kart które wpłynęły do Zespołu Interdyscyplinarnego

Rok	Ogółem	Liczba Niebieskich Kart z podziałem na instytucje od których wpłynęły do Zespołu
2020	13	Policja: 13 Jednostka organizacyjna pomocy społecznej:0 Gminna Komisja Rozwiązywania Probl. Alkohol.: 0 Oświata: 0 Ochrona Zdrowia : 0
2021	18	Policja: 18 Jednostka organizacyjna pomocy społecznej:0 Gminna Komisja Rozwiązywania Probl. Alkohol.: 0 Oświata: 0 Ochrona Zdrowia : 0
2022	15	Policja: 11 Jednostka organizacyjna pomocy społecznej:1 Gminna Komisja Rozwiązywania Probl. Alkohol.: 1 Oświata: 1 Ochrona Zdrowia : 1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ZI

Analizując dane pod kątem rodzaju przemocy na przestrzeni ostatnich lat zdecydowanie dominują przemoc psychiczną i fizyczną. Najmniej przypadków dotyczy przemocy ekonomicznej, seksualnej.

Wśród osób doświadczających przemocy największą grupę stanowią osoby w wieku 18-65 lat. Wśród osób dotkniętych przemocą najmniejszą grupę stanowią osoby, poniżej 18 roku życia.

Tabela 4 Charakterystyka osób doświadczających przemocy ze względu na wiek

Rok	Wiek poniżej 18 lat	Wiek 18 – 65 lat	Wiek powyżej 65 lat
2020	1	17	8
2021	5	16	7
2022	8	20	7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ZI

Analizując płeć osób doświadczających przemocy w rodzinie należy wskazać, że zjawisko dotyczy przede wszystkim kobiet. Na przestrzeni badanych lat udział kobiet wśród ogółu osób doświadczających przemocy w rodzinie, oscyluje między 60,0 % - 75,8 %.

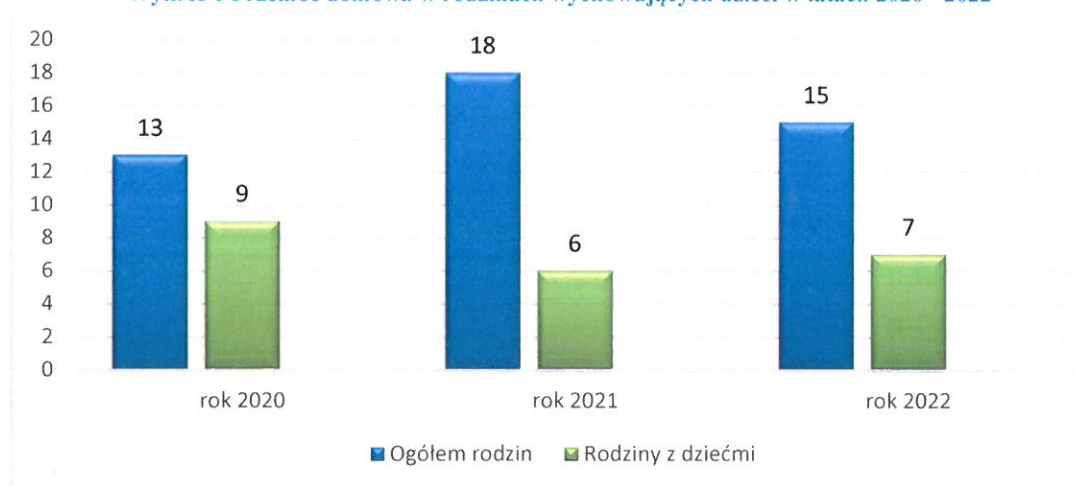
Tabela 5 Charakterystyka osób doświadczających przemocy ze względu na płeć

Rok	Kobiety	Kobiety – odsetek względem liczby OGÓŁEM	Mężczyźni	Mężczyźni – odsetek względem liczby OGÓŁEM
2020	22	75,8	3	10,3
2021	21	75,0	2	7,15
2022	21	60,0	6	17,15

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ZI

Dziecko wychowujące się w rodzinie przemocowej, nawet jeśli samo nie jest bezpośrednio ofiarą maltretowania, ale jedynie świadkiem znęcania się jednego z rodziców (opiekunów) nad drugim, nie jest w stanie prawidłowo się rozwijać, zarówno w sferze psychofizycznej, jak i społecznej. Poniższy wykres obrazuje skalę tego zjawiska w gminie Czarna:

Wykres 1 Przemoc domowa w rodzinach wychowujących dzieci w latach 2020 - 2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ZI

Odwrotnie niż u osób doświadczających przemocy, wśród osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie znacznie dominują mężczyźni. Odsetek mężczyzn oscyluje między 86,95 % a 100 %

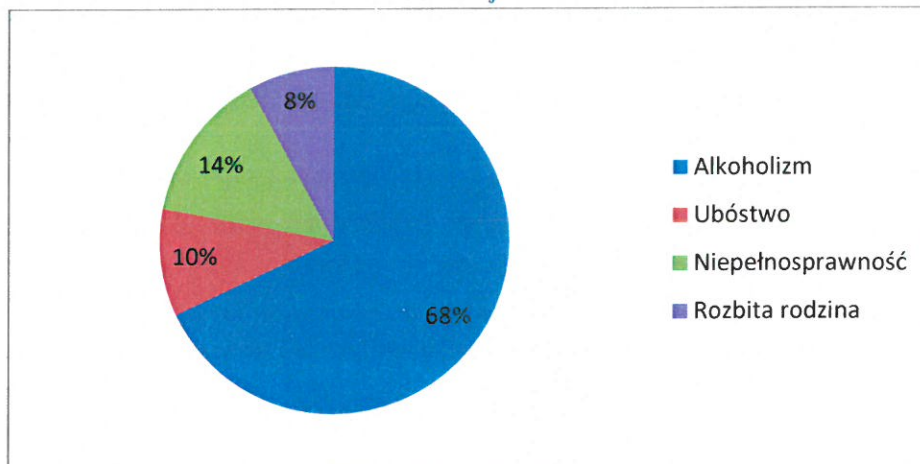
Tabela 6 Charakterystyka osób , co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową ze względu na płeć

Rok	Kobiety	Kobiety – odsetek względem liczby OGÓŁEM	Mężczyźni	Mężczyźni – odsetek względem liczby OGÓŁEM
2020	2	10	18	90
2021	0	0	19	100
2022	3	13,05	20	86,95

Źródło: opracowanie własna na podstawie danych ZI

Należy zwrócić uwagę na problemy, które często współtowarzyszą doświadczaniu przemocy w rodzinie. Jak pokazuje poniższy wykres, w rodzinach osób doświadczających przemocy najczęściej występuje również uzależnienie od alkoholu lub ubóstwo. W mniejszym stopniu jest to niepełnosprawność lub rozbita rodzina.

Wykres 2 Rozkład dodatkowych problemów, które współwystępują wśród rodzin doświadczających przemocy domowej

Źródło: opracowanie własna na podstawie danych ZI

Ze zjawiskiem przemocy często związany jest problem alkoholizmu. Jeżeli ktoś z członków rodziny pije w sposób chorobliwy, to cała rodzina doznaje szkody, alkoholizm jest chorobą całej rodziny, życie rodzinne może być poważnie zaburzone przez alkohol także wtedy, gdy ktoś z członków rodziny jest dopiero na drodze do uzależnienia się. W takiej sytuacji często zamiast bezpieczeństwa, miłości i zaufania rodzina czuje lęk, zagrożenie, poczucie winy i krzywdy. Rodzina zamyka się przed światem zewnętrznym, odizolowuje się od innych. Bardzo często nadmierne picie ogranicza perspektywy bytowe całej rodziny, gdyż staje się źródłem trudności finansowych. Rodzinie alkoholika potrzebna jest pomoc, ponieważ jej członkowie nie są w stanie prawidłowo funkcjonować. Rodzina ulega zaburzeniu, gdyż nie dysponuje ani odpowiednią wiedzą na temat problemu alkoholowego, ani praktycznymi umiejętnościami radzenia sobie z nim. Niewątpliwie alkohol często „towarzyszy” przemocy w rodzinie. Bywa również, że nie tylko sprawca, ale również ofiara jest pod wpływem

alkoholu, który jak wiadomo ma bardzo duży wpływ na zachowanie człowieka. Większość czynów przestępczych, zwłaszcza tych agresywnych dokonywana jest pod wpływem alkoholu. Dzieje się tak dlatego, że zaburza on zdolność rozpoznawania własnych czynów. Jednak picie alkoholu nie jest usprawiedliwieniem ani okolicznością łagodzącą dla sprawcy, który jest odpowiedzialny za czyn, którego się dopuścił.

Prowadzenie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy domowej oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych należy do zadań własnych gminy. Działania te podejmowane są w oparciu o gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony ofiar przemocy domowej oraz przy wykorzystaniu zaplanowanych w ich ramach środków finansowych.

Inicjowaniem działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień i przemocy domowej oraz integracją społeczną osób uzależnionych w gminie Czarna zajmuje się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Do jej ustawowych zadań należy m.in.: inicjowanie i koordynowanie udzielania pomocy osobom uzależnionym od alkoholu i narkomanii oraz ich rodzinom, opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, prowadzenie kontroli przestrzegania warunków sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych, przygotowywanie i składanie wniosków do sądu o kierowanie osób uzależnionych od alkoholu na leczenie do poradni odwykowych, udzielanie pomocy informacyjnej rodzinom, w których występuje problem alkoholowy oraz prowadzenie stałego monitoringu problemów alkoholowych w gminie.

Obok Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych istotną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy domowej na terenie gminy odgrywają: Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, Komisariat Policji, a także Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnień w Rzeszowie, Oddział terapii uzależnień w ZOZ w Dębicy oraz Wydział Rodzinny i Nieletnich Sądu Rejonowego w Dębicy.

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnej wynika, że w latach 2020-2022 liczba rodzin objętych wsparciem z powodu alkoholizmu była na zbliżonym poziomie: (8 rodzin w 2020r. 3 rodziny w 2021 r.,4 rodziny w 2022 r.).

Prowadzona w gminie działalność profilaktyczna z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej (w szczególności w funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowych) obejmuje m.in. organizowanie i realizowanie prelekcji i pogadanek, festynów i innych imprez plenerowych oraz imprez sportowych, konkursów, wycieczek dla dzieci i młodzieży oraz zajęć świetlicowych i pozalekcyjnych zajęć sportowych.

Liczba zgłaszanych rodzin, dotkniętych przemocą domową, z którymi prowadzona była współpraca nie przenosi się jednoznacznie na potwierdzenie przemocy domowej. Niejednokrotnie zgłaszane przypadki nie są kwalifikowane jako przemoc a wiążą się z innymi konfliktami w rodzinie. Kontakt profesjonalnych służb z członkami rodzin, w których przemoc występuje daje szansę między innymi na promowanie wiedzy o możliwej pomocy

prawnej i terapeutycznej dla osób wskazywanych jako doświadczające przemocy jak i ją stosujących.

Problemem, który pojawił się podobnie jak w latach ubiegłych było „wykorzystywanie” procedury „Niebieskie Karty” w sprawach rozwodowych, a także dotyczących: podziału majątku, uzyskania alimentów, ustalenia opieki nad dziećmi. Członkowie grup roboczych, w takich przypadkach mieli trudności w rozeznaniu faktycznej sytuacji rodziny oraz ustaleniu planu pomocy. Małżonkowie nie byli zainteresowani poprawą funkcjonowania rodziny i rozwiązaniu ich problemów, ale często kierowani przez adwokatów, zdobywaniem dowodów do spraw sądowych.

Tabela 7 Liczba zakończonych postępowań w ramach procedury „Niebieskie Karty” (dotycz. spraw wszczętych i prowadzonych z lat poprzednich)

Podstawa prawna - Rozporządzenie RM z dnia 13.09.2011r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U z 2011 r., nr 209, poz.1245)	Rok		
	2020	2021	2022
§ 18 ust. 1 pkt 1 (ustanie przyczyny)	7	12	13
§ 18 ust. 1 pkt 2 (brak zasadności do podejmowania działań)	3	3	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ZI

W celu rozwiązania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach Zespół Interdyscyplinarny powołał w latach 2020- 2022 **-39 grup roboczych**, odbyło się 190 **spotkań grup roboczych** w ramach **procedury „Niebieskie Karty”**. W spotkaniach Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych brały udział **osoby różnych specjalizacji** : pracownicy socjalni, pedagodzy, psychologowie, terapeuci, dzielnicowi, kuratorzy, dyrektorzy szkół, wychowawcy, członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przedstawiciele służby zdrowia.

Członkowie grup roboczych przeprowadzali analizę sytuacji rodzinnej, zdrowotnej, zawodowej, ekonomicznej i mieszkaniowej w oparciu o formularze kart A, C i D, opracowywali indywidualne plany pomocy. Zajmowali się problemami adekwatnie do potrzeb poszczególnych członków rodziny i danej sytuacji. Współpraca interdyscyplinarna to szybszy i lepszy przepływ informacji, szybsze postawienie diagnozy, prowadzenie równolegle różnych działań, zatrzymanie przemocy i lepsze funkcjonowanie rodzin. Osoby doświadczające przemocy miały zapewnioną pomoc w formie poradnictwa, konsultacji, terapii, a osoby stosujące przemoc mogły korzystać z programów korekcyjno-edukacyjnych i poradnictwa specjalistycznego w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Dębicy.

Tabela 8 Liczba pracujących grup roboczych i liczba spotkań tych grup.

	2020	2019	2022	Ogółem
Liczba grup roboczych	16	16	21	53
Liczba spotkań grup roboczych	38	67	85	190

Źródło: opracowanie własna na podstawie danych ZI

Członkowie grup roboczych:

- opracowywali indywidualny plan pomocy dla rodziny,
- udzielali kompleksowych informacji o możliwych systemach wsparcia instytucji i organizacji środowiska lokalnego udzielających pomocy w przedmiotowej sprawie (psychologicznej, prawnej, socjalnej),
- przeprowadzali rozmowy edukacyjne mające na celu podniesienie świadomości w zakresie rozpoznawania i przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- kierowali do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, Specjalistycznego Poradnictwa PCPR,
- przekazywali materiały informacyjno – edukacyjne,
- monitorowali sytuację poprzez wizyty pracownika socjalnego i dzielnicowego w środowisku rodziny, sprawdzając stan bezpieczeństwa,
- informowali o możliwościach i instytucjach oferujących pomoc dzieciom.

Osoby, co do których istniało podejrzenie, że stosowały przemoc w rodzinie, były:

- edukowane na temat przemocy, psychologicznych i prawnych konsekwencji krzywdzenia swoich bliskich, wskazywano im różne możliwości pomocy,
- motywowane do udziału w oddziaływaniach korekcyjno–edukacyjnych.
- motywowane do poddania się leczeniu odwykowemu, kierowane do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- zgłaszane do organów ścigania zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

Pomimo, że oferta wsparcia instytucjonalnego na terenie województwa jest szeroka, to zdarza się, że rodzina objęta procedurą nie korzysta z niej w pełni. Odmowa współpracy z grupą roboczą, niestawianie się na spotkania grup roboczych, nierealizowanie podjętych zobowiązań dotyczy przede wszystkim osób stosujących przemoc.

Przedstawiciele instytucji i organizacji pracujących w obszarze przemocy uczestniczyli w szkoleniach, konferencjach. Szkolenia przyczyniły się do podniesienia kompetencji zawodowych, wiedzy i umiejętności uczestników w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

3. Zasady postępowania przedstawicieli służb i instytucji w sytuacjach, związanych z przemocą domową.

Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym.

Zadania zespołu interdyscyplinarnego :

1. diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym
2. inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonywania właściwym podmiotom
3. inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową
4. opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej
5. rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym
6. powoływanie grup diagnostyczno- pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań
7. monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”
8. Przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3 ustawy, oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust.5a ustawy
9. kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową
10. składanie, na wniosek grupy diagnostyczno- pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r.- Kodeks Wykroczeń (Dz.U.z 2022 r. poz. 2151,2311,2581 i 2600 oraz z 2023 r. poz. 289 i 535)

W celu dokonania diagnozy i oceny sytuacji w związku ze zgłoszonym podejrzeniem wystąpienia przemocy domowej zespół interdyscyplinarny powołuje grupę diagnostyczno- pomocową.

Zadania grupy diagnostyczno- pomocowej :

1. Dokonanie , na podstawie procedury „Niebieskie Karty” oceny sytuacji domowej osób doznających przemocy domowej ora osób stosujących przemoc domową
2. Realizacja procedury „Niebieskie Karty” w przypadku potwierdzenia podejrzenia wystąpienia przemocy domowej, zwłaszcza w sytuacji wystąpienia ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia
3. Zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty” pod jej nieobecność
4. Realizacja działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową
5. Występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-

edukacyjnych albo w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

6. Występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o złożenie zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r.- Kodeks wykroczeń
7. Monitorowanie sytuacji osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej, w tym również po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”
8. Zakończenie procedury „Niebieskie Karty”
9. Dokumentowanie podejmowanych działań, stanowiących podstawę: uznania braku zasadności wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” oraz wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”
10. Informowanie przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego o efektach podjętych działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”

W ramach procedury „Niebieskie Karty” pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej :

1. diagnozuje sytuację, potrzeby i zasoby osoby doznającej przemocy domowej
2. udziela kompleksowych informacji o:
  - a. możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób doznających przemocy domowej
  - b.) formach pomocy małoletnim doznającym przemocy domowej oraz o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób doznających przemocy domowej
  - c. możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby doznającej przemocy domowej
3. organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby doznającej przemocy domowej
4. zapewnia osobie doznającej przemocy domowej, w zależności od potrzeb, schronienie w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla osób doznających przemocy domowej lub innej placówce ,w tym prowadzonej przez organizacje pozarządowe i stowarzyszenia, działające na podstawie przepisów ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
5. bierze udział w opracowaniu przez grupę diagnostyczno-pomocową indywidualnego planu pomocy
6. podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w środowisku domowym, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy domowej, w zależności od potrzeb określonych przez grupę diagnostyczno-pomocową

7. może prowadzić rozmowy w szczególności o prawnokarnych konsekwencjach stosowania przemocy domowej oraz informować osobę stosującą przemoc domową o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii, udziału w programach korekcyjno- edukacyjnych lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

W ramach procedury „Niebieskie Karty” funkcjonariusz policji :

1. udziela osobie doznającej przemocy domowej niezbędnej pomocy, w tym udziela pierwszej pomocy przedmedycznej
2. organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osobie doznającej przemocy domowej
3. podejmuje ,w razie potrzeby, inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób doznających przemocy domowej, wyłącznie z zastosowaniem na podstawie odrębnych przepisów w stosunku do osoby stosującej przemoc domową środków przymusowego bezpośredniego i zatrzymania
4. przeprowadza, o ile jest to możliwe z osobą stosującą przemoc domową rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby stosującej przemoc domową albo nad małoletnim lub pełnoletnią osobą nieporadną ze względu na jej wiek lub stan zdrowia oraz wzywa osobę stosującą przemoc domową do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego
5. przeprowadza na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa
6. podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w środowisku domowym, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy domowej, w zależności od potrzeb określonych przez grupę diagnostyczno-pomocową
7. dokonuje niezbędnych ustaleń w zakresie udziału osoby stosującej przemoc domową w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową
8. informuje, w formie notatki urzędowej zespół interdyscyplinarny o działaniach podejmowanych wobec osoby doznającej przemocy domowej oraz osoby stosującej przemoc domową, w tym w szczególności o udziale w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

4. Założenia Gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej w gminie Czarna

1. Najważniejsze jest bezpieczeństwo osoby doznającej przemocy.
2. Za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca przemocy, bez względu na to, co zrobiła osoba doznająca przemocy.
3. Nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka.
4. Nie ma żadnego uzasadnienia ani usprawiedliwienia przemocy domowej.
5. Podstawowym zadaniem jest zatrzymanie przemocy, bez tego pomoc jest nieskuteczna.
6. Ofiara przemocy domowej cierpi na skutek wielokrotnego urazu.
7. Zrozumiałe i dopuszczalne są wahania i niekonsekwencje w zachowaniu i decyzjach, bowiem jest to jeden z objawów doznanego urazu.

5. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest metodą analizy sytuacji społeczności lokalnej oceniającą zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne czynniki mogące mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego. Skupia się na analizie takich czynników jak:

- mocne strony (czynniki wewnętrzne odróżniające pozytywnie badaną działalność od działalności prowadzonej przez inne podmioty działające na danym sektorze i regionie, które odpowiednio wykorzystane mogą stać się siłami napędowymi rozwoju)
- słabe strony (czynniki wewnętrzne wpływające na ograniczenia rozwojowe działalności),
- szanse (uwarunkowania, które przy umiejętnym wykorzystaniu mogą wpłynąć pozytywnie na rozwój),
- zagrożenia (tendencje i zjawiska w otoczeniu, które mogą stanowić bariery lub utrudnienia rozwoju)

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie analiz dotyczących problematyki przemocy na poziomie gminy • Monitorowanie i znajomość zasobów instytucjonalnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej • Realizacja szkoleń dla członków ZI lub przedstawicieli instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej • Rozbudowa sieci interdyscyplinarnej pomocy na terenie gminy, powiatu i województwa • Wzrost zgłoszeń przypadków przemocy • Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Czarna, • Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czarnej, • Funkcjonowanie placówek służby zdrowia, • Otwartość władz samorządowych na współpracy ze środowiskiem 	<ul style="list-style-type: none"> • Niska gotowość do współpracy ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów • Niski poziom świadomego rodzicielstwa u części rodzin • Wyuczona bezradność i roszczeniowość u części rodzin korzystających z pomocy społecznej • Brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach z dysfunkcją • Współwystępowanie uzależnienia i przemocy domowej, • Brak nawyków korzystania z rodzinnego poradnictwa specjalistycznego, • Rozbicie więzi rodzinnych, społecznych. • Dysproporcje ekonomiczne i intelektualne • Ograniczone środki finansowe na realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej • Wzrost liczby przypadków wszczęcia procedury NK względem tej samej rodziny • Mała liczba specjalistów w JST, przede wszystkim: psychologów,

<p>lokalnym,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Współpraca pracowników GOPS w Czarniej z nauczycielami pedagogami szkolnymi w rozwiązywaniu problemów rodzin • Udzielanie pomocy finansowej oraz w formie świadczeń niepieniężnych osobom/rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej, • Współpraca z komisariatem Policji w Czarniej, • Współpraca z kuratorami, • Systematyczne monitorowanie rodzin, • Dobra baza placówek oświatowych, • Dobra baza sportowa. • Współpraca z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Dębicy • Systematycznie uaktualniane materiały o podmiotach, które udzielają pomocy/wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, 	<p>terapeutów, prawników,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niezadawalający wskaźnik skuteczności działań motywujących osoby stosujące przemoc do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych, • Brak na terenie gminy miejsca schronienia dla osoby doznającej przemocy domowej
---	---

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Upowszechnienie informacji w środowisku na temat instytucji udzielających pomocy rodzinom w sytuacjach kryzysowych, • Aktywizacja osób przez pracowników socjalnych do zmiany 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak świadomości problemu i umiejętności szukania pomocy przez rodziny dysfunkcyjne, • Rosnąca ilość rodzin

<p>swoich postaw życiowych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dobrze wykształcona kadra, specjaliści pracujący zarówno w organizacjach pozarządowych jak i w instytucjach • Rosnąca aktywność organizacji pozarządowych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej • Podejmowanie działań edukacyjnych wspierających kompetencje rodzicielskie w zakresie wychowania bez przemocy • Zwiększająca się świadomość dotycząca zjawiska przemocy domowej, wzrost zgłaszalności i liczby podejmowanych działań w zakresie procedury NK • Funkcjonowanie ZI. • Wsparcie, wymiana informacji, kompleksowość działań • Długofalowy pozytywny efekt kampanii społecznych 	<p>wieloprogremowych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niewystarczający system informacyjny, • Ryzyko zaburzeń psychicznych i zachowań suicydalnych wśród dzieci i młodzieży. • Słaba koordynacja i współpraca między instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi, • Rozwój patologii społecznych • Zwiększenie się liczby mieszkańców wymagających pomocy instytucjonalnej • Ciche przyzwolenie, akceptowanie przemocy • Nierównomierne rozmieszczenie pod względem terytorialnym organizacji pozarządowych zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej co implikuje nierównomierny dostęp do specjalistów • Nierównomierny dostęp do specjalistów (psychologów, terapeutów, itp.) udzielających wsparcia osobom doznającym przemocy i pracujących z osobami stosującymi przemoc • Utrzymywanie się stygmatyzacji ofiar przemocy i postaw sprzyjających ukrywaniu problemu • Brak szybkich/bezpośrednich efektów
--	--

	<p>kampanii społecznych</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wykorzystywanie procedury „Niebieskie Karty” w sprawach rodzinnych, w tym rozwodowych, • Brak przepisów prawa i narzędzi wpływu pozwalających wyciągnąć konsekwencje za nieobecność sprawcy na spotkaniach grup diagnostyczno-pomocowych oraz niepodejmowania zadeklarowanych działań,
--	---

6. Wnioski i rekomendacje

Konsekwencją opracowanej, na potrzeby niniejszego *Programu*, diagnozy i sporządzonej analizy SWOT są wnioski wskazane poniżej.

1. Liczba rodzin, w których jest prowadzona procedura „Niebieskie Karty”, w ciągu ostatnich trzech lat, pozostaje na podobnym poziomie.
2. Sprawcami przemocy w rodzinie są najczęściej mężczyźni, a ofiarami – kobiety. Sprawcami przemocy w rodzinie są najczęściej osoby najbliższe – w przypadku osób dorosłych małżonkowie i partnerzy, w odniesieniu do dzieci – rodzice. Ofiarami przemocy stają się również osoby starsze.
3. Przemoc ma miejsce w rodzinach o różnym statusie materialnym, społecznym czy zawodowym.
4. U źródeł przemocy w rodzinie najczęściej tkwi uzależnienie od alkoholu lub środków psychoaktywnych. Problem ten nie dotyczy tylko i wyłącznie osób podejrzanych o stosowanie przemocy, ale także osób doznających przemocy lub obu stron jednocześnie.
5. Gmina Czarna posiada zintegrowany system przeciwdziałania przemocy domowej, jednak z uwagi na trudną do oszacowania skalę zjawiska występowania przemocy domowej oraz złożoność problemu, wymaga on systematycznego doskonalenia.
6. Mimo, że zadania w obszarze przemocy domowej realizuje wykwalifikowana kadra, to istnieje konieczność ustawicznego i systematycznego doskonalenia, szkolenia - zarówno członków zespołu, członków grup diagnostyczno-pomocowych odpowiedzialnych za koordynowanie procedury „Niebieskie Karty”, a także specjalistów zajmujących się zawodowo rozpoznawaniem i rozwiązywaniem problemów przemocy domowej. Wpływa to bowiem na podnoszenie umiejętności pracy z rodziną uwikłaną w przemoc oraz zapobiegania wypaleniu zawodowemu specjalistów zajmujących się opisanym problemem.

7. Liczba wszczynanych procedur „Niebieskie Karty” niekoniecznie świadczy o tym, że przemoc występuje częściej, a raczej o tym, że działania Policji i służb społecznych są bardziej intensywne w zakresie interwencji w takich sprawach.
8. Wzrasta świadomość społeczna, co przekłada się na zgłaszanie tego zjawiska i szukanie pomocy przez osoby doświadczające przemocy, jak również ich otoczenie.
9. Pomimo podejmowanych przez specjalistów działań motywujących osoby stosujące przemoc do uczestnictwa w programach edukacyjno-korekcyjnych, wskaźnik skuteczności jest niezadawalający.
10. Istnieje potrzeba systemowej pomocy, która powinna koncentrować się wokół działań terapeutycznych prowadzonych nie tylko z osobą bezpośrednio uwikłaną w przemoc, ale całym jej najbliższym otoczeniem.

Przedstawione poniżej rekomendacje wskazują przede wszystkim na konieczność wyznaczenia konkretnych kierunków działań w ramach niniejszego *Programu*.

1. Prowadzenie długofalowych i różnorodnych działań profilaktycznych o charakterze informacyjno-edukacyjnym oraz kampanii społecznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w jak najszerszym środowisku lokalnym poprzez różnego rodzaju akcje ulotkowe lub plakatowe oraz kierowanie działań do najmłodszych w celu kształtowania prawidłowych postaw i świadomości względem problemu przemocy domowej.
2. Zapewnienie specjalistycznej pomocy prawnej, działań wspierających i terapeutycznych dla osób doznających przemocy domowej, w zależności od zdiagnozowanych potrzeb.
3. Rozwój działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc - skuteczne motywowanie do podjęcia działań na rzecz zaprzestania działań przemocowych.
4. Wzmacnianie i poszerzanie współpracy podmiotów zajmujących się problematyką przemocy domowej i jej negatywnych skutków.

7. Odbiorcy programu

Adresatami Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej, są:

1. ofiary przemocy domowej
  - a) dzieci,
  - b) współmałżonkowie lub partnerzy,
  - c) osoby w wieku senioralnym,
  - d) osoby niepełnosprawne pozostające w zależności od sprawcy,
2. sprawcy przemocy domowej,
3. świadkowie przemocy domowej
4. przedstawiciele instytucji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w razie wystąpienia zjawiska przemocy domowej,
5. społeczność lokalna.

8. Cele programu

Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Czarna pozwoliła określić cel główny *Programu*:

Tworzenie warunków do skutecznego funkcjonowania interdyscyplinarnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej

Dla osiągnięcia celu głównego, za pomocą szeregu działań przedstawionych poniżej w formie tabelarycznej, realizowane będą następujące cele szczegółowe:

1. Organizacja działań profilaktycznych i edukacyjnych dla społeczności lokalnej.
2. Rozwój pomocy w formie poradnictwa, działań wspierających dla osób doznających przemocy domowej.
3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.
4. Rozwój kompetencji zawodowych pracowników służb, instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej

9. Szczegółowy opis programu - zadania i sposób realizacji poszczególnych celów

CEL SZCZEGÓŁOWY 1. Organizacja działań profilaktycznych i edukacyjnych społeczności lokalnej.				
DZIAŁANIA	WSKAŹNIK REALIZACJI	REALIZATORZY	TERMIN REALIZACJI	OCZEKIWANE REZULTATY
1.1. Udział w kampaniach społecznych/konferencjach o charakterze edukacyjnym na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej	<ul style="list-style-type: none"> liczba kampanii społecznych/konferencji. 	<ul style="list-style-type: none"> UG w Czarnej Zespół Interdyscyplinarny, GOPS, Posterunek Policji w Czarnej, Sąd Rejonowy w Dębicy, 	2024-2026	Wzrost poziomu wiedzy oraz świadomości społeczności lokalnej wobec roli i wartości rodziny, zjawiska przemocy oraz skutków stosowania przemocy domowej
1.2. Upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych na temat przemocy domowej i jej negatywnych skutków.	<ul style="list-style-type: none"> liczba materiałów edukacyjnych: ulotek, plakatów, informatorów, artykułów prasowych. 	<ul style="list-style-type: none"> Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA), placówki oświatowe, organizacje pozarządowe. 	2024-2026	
1.3. Podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	<ul style="list-style-type: none"> liczba działań profilaktycznych, liczba osób biorących udział w tych działaniach. 		2024-2026	
CEL SZCZEGÓŁOWY 2. Rozwój pomocy w formie poradnictwa, działań wspierających dla osób doznających przemocy domowej.				
DZIAŁANIA	WSKAŹNIK REALIZACJI	REALIZATORZY	TERMIN REALIZACJI	OCZEKIWANE REZULTATY
2.1. Zapewnienie pomocy specjalistycznej w formie poradnictwa (rodzinnego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, socjalnego, dotyczącego uzależnień i przemocy domowej) działań wspierających oraz terapeutycznych.	<ul style="list-style-type: none"> liczba podmiotów udzielających pomocy w formie poradnictwa, liczba podmiotów udzielających pomocy w formie działań wspierających, 	<ul style="list-style-type: none"> GOPS, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe. 	2024-2026	Wzrost kompetencji osób dotkniętych przemocą w zakresie poszukiwania pomocy instytucjonalnej w sytuacji zaistnienia przemocy i rozwiązywania problemów rodziny.

2.2. Prowadzenie pracy socjalnej w rodzinach dotkniętych przemocą.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba rodzin objętych działaniami pracy socjalnej ze względu na przemoc, • liczba dzieci w tych rodzinach. 	<ul style="list-style-type: none"> • GOPS 	2024-2026	Poprawa funkcjonowania rodzin dotkniętych przemocą.
2.3. Prowadzenie aktywnej, interdyscyplinarnej współpracy służb w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”, • liczba rodzin, osób i dzieci w rodzinach objętych procedurą „Niebieskie Karty”, • liczba instytucji i specjalistów zaangażowanych w realizację procedury „Niebieskie Karty”. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zespół Interdyscyplinary, • Posterunek Policji, • GOPS, • placówki ochrony zdrowia, • placówki oświatowe, • GKRPA, • Sąd Rejonowy, 	2024-2026	Poprawa współpracy i zaangażowania instytucji oraz służb zobowiązanych do realizacji procedury „Niebieskie Karty”.

CEL SZCZEGÓŁOWY 3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową

DZIAŁANIA	WSKAŹNIK REALIZACJI	REALIZATORZY	TERMIN REALIZACJI	OCZEKIWANE EFEKTY
3.1. Prowadzenie działań w ramach procedury „Niebieskie Karty” skierowanych do osób stosujących przemoc.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba spotkań grup roboczych z osobą podejrzaną o stosowanie przemocy w rodzinie, • liczba wypełnionych formularzy „Niebieskich Kart-D”, • liczba procedur „Niebieskie Karty” zakończonych z powodu ustania przemocy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zespół Interdyscyplinary, • grupy diagnostyczno-pomocowe. 	2024-2026	<ul style="list-style-type: none"> • Zatrzymanie przemocy. • Zmiana zachowania i prezentowanych postaw przez osoby stosujące przemoc na zachowania bez przemocy.
3.2. Prowadzenie działań wobec osób stosujących przemoc domową nadużywających alkoholu, środków psychoaktywnych, w tym motywowanie do podjęcia	<ul style="list-style-type: none"> • liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”, w których osoby stosujące przemoc 	<ul style="list-style-type: none"> • Zespół Interdyscyplinary, • grupy diagnostyczno-pomocowe, 	2024-2026	Utrzymywanie abstynencji i prawidłowe wypełnianie ról społecznych przez osoby uzależnione.

leczenia odwykowego lub kierowanie do GKRPA.	<ul style="list-style-type: none"> były pod wpływem alkoholu, środków psychoaktywnych, liczba rodzin, w których występuje problem nadużywania alkoholu lub środków psychoaktywnych, liczba osób skierowanych do GKRPA, liczba osób, które ukończyły leczenie odwykowe. 	<ul style="list-style-type: none"> GKRPA. 		
3.3. Prowadzenie działań motywujących do uczestnictwa sprawców przemocy w programach korekcyjno-edukacyjnych.	<ul style="list-style-type: none"> liczba osób skierowanych do udziału w programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych, liczba osób, które ukończyły program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> Zespół Interdyscyplinarny, grupy diagnostyczno-pomocowe, Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie. 	20204-2026	<ul style="list-style-type: none"> Zatrzymanie przemocy. Zmiana zachowania i prezentowanych postaw przez osoby stosujące przemoc na zachowania bez przemocy.
3.4. Podejmowanie działań interwencyjnych i prawnych wobec osób stosujących przemoc w domową.	<ul style="list-style-type: none"> liczba interwencji domowych, osób zatrzymanych podczas interwencji, liczba prowadzonych postępowań przygotowawczych w sprawie znęcania się nad rodziną z uwzględnieniem spraw zakończonych aktem oskarżenia, liczba wydanych nakazów opuszczenia mieszkania, zakazów zbliżania, liczba osób skazanych za znęcanie się nad rodziną, 	<ul style="list-style-type: none"> Posterunek Policji w Czarnej, Sąd Rejonowy, Zespół Interdyscyplinarny. 	2024-2026	<ul style="list-style-type: none"> Zmniejszenie poczucia bezkarności osób stosujących przemoc domową Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa osób doznających przemocy.

	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób skierowanych przez sąd do udziału w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową. 			
CEL SZCZEGÓŁOWY 4. 4. Rozwój kompetencji zawodowych pracowników służb, instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemoc w rodzinie.				
DZIAŁANIA	WSKAŹNIK REALIZACJI	REALIZATORZY	TERMIN REALIZACJI	OCZEKIWANE EFEKTY
4.1. Organizacja i dofinansowywanie szkoleń podnoszących kompetencje i kwalifikacje zawodowe osób działających na rzecz przeciwdziałania przemoc domowej	<ul style="list-style-type: none"> • liczba szkoleń, • liczba osób uczestniczących w szkoleniach. 	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Gminy w Czarnej, • GOPS, • Zespół Interdyscyplinarny. 	2024-2026	Podniesienie jakości usług świadczonych przez przedstawicieli instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemoc domowej.

10. Realizatorzy programu

Zadania niniejszego programu w ramach swoich kompetencji winny realizować samorządowe jednostki organizacyjne, właściwe organizacje samorządowe i inne podmioty mające kontakt z rodziną. W Programie uwzględniono uczestnictwo różnych podmiotów i instytucji działających na terenie gminy, jak również instytucji i podmiotów szczebla powiatowego. Koordynatorem programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnej przy współpracy z następującymi podmiotami:

- Urząd Gminy w Czarnej,
- Zespół Interdyscyplinarny
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Placówki Oświatowe (przedszkola i szkoły) i Kulturalne,
- Placówki Opieki Zdrowotnej,
- Posterunek Policji w Czarnej,
- Organizacje Pozarządowe.

Na terenie Powiatu wsparcie i pomoc rodzinom oferują :

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Dębicy,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Dębicy,
- Sąd Rejonowy,
- Komenda Powiatowa Policji,
- Placówki prowadzące działalność leczniczą i terapeutyczną,
- Organizacje pozarządowe działające na terenie powiatu.

11. Źródła finansowania

Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy w Rodzinie na lata 2024-2026 będzie finansowana ze środków budżetu Gminy Czarna, oraz ze środków pozyskiwanych z innych źródeł, środków własnych podmiotów uczestniczących w realizacji zadań Programu.

12. Monitoring i ewaluacja

Nieodzownym elementem towarzyszącym wdrażaniu programu jest jego monitorowanie i ocena realizacji. Wdrażanie poszczególnych zadań uzależnione jest od możliwości organizacyjnych, finansowych i prawnych jego realizatorów. W celu sprawdzenia, na ile *Program* został zrealizowany i jaki jest wynik podjętych przedsięwzięć niezbędne jest prowadzenie monitoringu i dokonywanie ewaluacji.

Monitoring *Programu* jest procesem zbierania informacji na temat czy jego realizacja przebiega zgodnie z planem oraz systematyczną obserwacją założonych efektów. Prowadzenie monitoringu pozwala ocenić postępy prowadzonych działań w ramach *Programu*, zweryfikować tempo i kierunek, w którym zmierza jego realizacja. Umożliwi także bieżącą modyfikację działań czy też harmonogramu tak, aby dostosować *Program* do zmieniających się warunków, bądź aktualnej sytuacji i potrzeb. Monitoring będzie polegał na pozyskiwaniu informacji i danych od podmiotów realizujących poszczególne zadania, co umożliwi wgląd w zakres podejmowanych działań oraz ich analizę.

Ewaluacja natomiast umożliwi ocenę jakości osiągniętych rezultatów oraz pozwoli odpowiedzieć na pytanie czy i jak udało się osiągnąć zamierzone cele. Ponadto pozwoli na zebranie informacji czy *Program* był odpowiedzią na faktyczne potrzeby beneficjentów, do których był skierowany i czy został zrealizowany poprawnie. Umożliwi również podniesienie jakości przyszłych inicjatyw.

Realizację zaplanowanych działań będzie monitorować Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnej na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w jego realizacji.

Wskaźniki będą systematycznie mierzone i prezentowane w corocznym sprawozdaniu, każdego roku za rok poprzedni – stosowane będą następujące wskaźniki:

- a) liczba osób objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie,
- b) liczba osób objętych pracą socjalną,
- c) liczba przeprowadzonych interwencji,
- d) liczba wszczętych procedur „Niebieska Karta”,
- e) liczba spraw zgłoszonych do GKRPA,
- g) liczba osób w rodzinach objętych oddziaływaniami zespołu interdyscyplinarnego,
- h) liczba zakończonych procedur „Niebieska Karta”
- i) - liczba zgłoszeń o popełnieniu przestępstwa w trybie art. 207 k.k.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnej do dnia 31 marca każdego roku przedłoży Radzie Gminy Czarna sprawozdanie z realizacji *Programu*.

Podsumowanie

Niniejszy program będzie stanowił podstawę do podejmowanych działań w obszarze przeciwdziałania przemocy w latach 2024-2026. Określa on sposób realizacji zadań własnych gminy, o których mowa w art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Uwzględniono w nim przede wszystkim zadania związane z prowadzeniem profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów dotyczących zjawiska przemocy domowej. Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy, o której mowa powyżej, do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym m.in. opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy domowej.

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w gminie Czarna nie jest dokumentem zamkniętym i może podlegać modyfikacjom w zależności od pojawiających się nowych potrzeb i możliwości.

PRZEWODNICZĄCA
Rady Gminy

mgr Aneta Feret

